

Sygn. akt: I C 21/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tadeusz Trojanowski
Protokolant:	Anna Szpręgiel

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w B.

przeciwko A. W. (1)

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty z dnia 25 października 2013 roku sygn. akt I Nc 64/13 w zakresie kwoty 145 069, 61 (sto czterdzieści pięć tysięcy sześćdziesiąt dziewięć 61/100) złotych i w tym zakresie postępowanie umarza;
2. utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 października 2013 roku sygn. akt I Nc 64/13 wobec pozwanej A. W. (1) w zakresie kwoty 12 267, 12 (dwanaście tysięcy dwieście sześćdziesiąt siedem 12/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty;
3. w pozostałym zakresie uchyla nakaz zapłaty z dnia 25 października 2013 roku sygn. akt I Nc 64/13 i powództwo oddala.

Sygn. akt I C 21/14

UZASADNIENIE

Powódka (...) sp. z o.o. w B. wniosła o zasądzenie od (...) sp. z o.o. z siedzibą w C. oraz A. W. (1) solidarnie kwoty 162 000 zł wraz odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu tj. 22 października 2013 roku oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazała, iż spółki: powodowa oraz pozwana łączyła umowa pożyczki. Na jej podstawie powodowa spółka udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 150 000 zł. Nadto zgodnie z umową powódce należała się prowizja od udzielonej pożyczki w wysokości 12 000 zł. Zabezpieczeniem wierzytelności z tytułu pożyczki był wystawiony przez pozwaną spółkę weksel własny in blanco z poręczeniem pozwanej A. W. (1) (prokurenta pozwanej spółki). Pozwani nie uregulowali należności w terminach wynikających z umowy. Nie uczyniły tego również po wypełnieniu weksla oraz wezwaniu do zapłaty.

Sąd wydał nakaz zapłaty uwzględniający żądania pozwu i który uprawomocnił się wobec pozwanej spółki. Pozwana A. W. (1) w terminie wniosła zarzuty w których wniosła o uchylenie nakazu zapłaty oraz oddalenie powództwa w całości, alternatywnie o uchylenie nakazu zapłaty w części dotyczącej zasądzenia prowizji za udzielenie pożyczki w wysokości 12 000 zł lub z ostrożności procesowej zasądzenia w miejsce prowizji odsetek maksymalnych za

okres udzielenia pożyczki tj. od 12 czerwca do 12 sierpnia 2013 roku. W uzasadnieniu podniosła zarzuty dotyczące wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Zgłosiła nadto zarzut niewłaściwości miejscowej sądu który wydał nakaz, braku zawiadomienia o wypełnieniu weksla, nieprzedstawienia weksla do wykupu, działania w celu ominięcia Kodeksu cywilnego w zakresie odsetek maksymalnych, nieprawidłowego zasądzenia odsetek ustawowych od terminu wcześniejszego niż termin wymagalności roszczenia.

W toku postępowania, wobec uregulowania części należności powódka cofnęła pozew w odpowiednim zakresie tj. co do kwoty 145 069, 61 zł i wniosła o uchylenie nakazu zapłaty oraz utrzymanie nakazu w mocy w części w jakiej zadłużenie nie zostało uregulowane (szerzej w następnej części uzasadnienia).

Sąd ustalił, co następuje:

Strony: (...) sp. z o.o. w B. oraz (...) sp. z o.o. zawarły w dniu 12 czerwca 2013 roku umowę pożyczki mocą której powódka udzieliła pozwanej spółce nieoprocentowanej pożyczki w wysokości 150 000 zł. Pozwana spółka zobowiązała się nadto do zapłaty powódce prowizji w wysokości 12 000 zł. Termin zwrotu przedmiotu pożyczki oraz prowizji określono na 12 sierpnia 2013 roku. Nadto pozwana spółka zobowiązała się w terminie 7 dni od zawarcia niniejszej umowy do ustanowienia zabezpieczenia w postaci przewłaszczenia na zabezpieczenie ruchomości będących jej własnością o wartości przekraczającej 162 000 zł. W wypadku nie ustanowienia tego zabezpieczenia pozwana spółka zobowiązała się do zapłaty kwoty 12000 zł tytułem kary umownej. Na zabezpieczenie spłaty udzielonej pożyczki pozwana spółka wystawiła weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową poręczony przez pozwaną A. W. (1). Zgodnie z deklaracją wekslową powódka była upoważniona do wpisania na wekslu klauzuli bez protestu. W razie nieuregulowania zobowiązań z tytułu zobowiązań z tytułu umowy pożyczki z karą umowną włącznie powódka była uprawniona do wystawienia weksla do wysokości sumy aktualnego zadłużenia. O wypełnieniu powódka miała powiadomić na 7 dni przed terminem płatności weksla wystawcę, tj. spółkę listem poleconym.

W terminie określonym w umowie zarówno pożyczkobiorca jak i poręczyciel nie uregulowali zobowiązania. Pismami z 20 września 2013 rok oraz z 10 października 2013 roku powódka wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 162 000 zł w terminach odpowiednio do 27 września ((...)) oraz 17 października 2013 r. (A. W.).

W toku postępowania, w dniu 2 grudnia 2013 roku, pozwana spółka wpłaciła na rzecz powódki kwotę 170 007, 64 zł. W tytule przelewu wpisała "zapłata z tytułu umowy pożyczki z dn. 12.06.2013 wg n. zapł. Sygn. akt. INC 64/13/dot. 160 tys.+koszty 5642,00+odsetki ust. Od dn. 22.10:2365, 64".

Pismem z 3 grudnia 2013 roku powódka oświadczyła, iż zapłata ta została zarachowana na poczet umowy będącej przedmiotem postępowania w następujący sposób: 12 000 zł tytułem kary umownej przewidzianej w umowie; 209, 42 zł tytułem odsetek od powyższej kary umownej od 15 października do 3 grudnia 2013 roku; 4 663, 26 zł tytułem kosztów postępowania zabezpieczającego prowadzonego przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kościanie P. M. KM 2179/13 na podstawie nakazu zapłaty wydanego w niniejszej sprawie w tym 900 zł kosztów zastępstwa; 5642 zł tytułem kosztów sądowych zasądzonych nakazem; 2423, 34 zł tytułem odsetek ustawowych od należności głównej nakazu 162 000 zł od 22.10 do 3.12.2013 roku; 145 069, 61 zł tytułem należności głównej z nakazu. W związku z zarachowaniem przelewu na inne zobowiązania powódce pozostało do zapłaty kwota 16 930, 39 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 4 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty.

Pozwana spółka w piśmie z 18 grudnia 2013 roku nie zaakceptowała tego zarachowania domagając się zaliczenia jej na poczet należności zasądzonej nakazem zapłaty, zgodnie z intencją wyrażoną w tytule przelewu.

(dowody: umowa pożyczki k. 22 – 24, deklaracja wekslowa k. 25, kserokopia weksla k. 26, wezwanie do zapłaty z potwierdzeniami nadania k. 17 – 20; pismo powódki z 3.12.2013 k. 69 – 70, potwierdzenie przelewu k. 71, pismo pozwanej z 18 grudnia 2013 roku k. 72;)

Sąd zważył, co następuje:

Po przeprowadzeniu rozprawy Sąd uznał, iż roszczenie powoda zasługuje na częściowe uwzględnienie w zakresie mniejszym niż wynika to z ostatecznego stanowiska powoda.

Zaprezentowanej w zarzutach od nakazu zapłaty argumenty pozwanej A. W. mające przemawiać za uznaniem, iż weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową Sąd uznał za nietrafne. W tym zakresie Sąd podtrzymuje argumenty z uzasadnienia postanowienia z dnia 5 marca 2014 roku w przedmiocie wstrzymania wykonania nakazu zapłaty.

Kwestią sporną było, ile istniało długów pozwanych względem powodowej spółki. A jeśli długów było więcej niż ten objęty postępowaniem, to które zadłużenie pozwana zamierzała uregulować zapłatą z dnia 2 grudnia 2013 roku. Analiza treści tytułu przelewu w ocenie Sądu wskazuje na to, iż intencją pozwanej spółki było zapłata z należności z tytułu umowy pożyczki stwierdzonej nakazem zapłaty tj. kwoty pożyczki wraz z prowizją, zapłata kosztów procesu oraz odsetek ustawowych od dnia 22.10 do 2.12. 2013 roku przy czym wpisana w tytule przelewu kwota główna obciążona jest omyłką pisarską.

Zgodnie z art. 451 kc par. 1 kc dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne.

Z treści tego przepisu wynika, iż pomimo dania dłużnikowi uprawnień w zakresie sposobu zarachowania długu, jednocześnie w przepisie art. 451 § 1 zdanie drugie k.c. zawarte zostało ograniczenie dla dłużnika, a jednocześnie uprawnienie dla wierzyciela, który może „to, co przypada na poczet danego długu” zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Wierzyciel może więc w pewnych granicach zakwestionować dyspozycje dłużnika co do sposobu zarachowania zapłaty. Przy istnieniu takich długów jak wymienione w art. 451 par. 1 kc dłużnik ma wprawdzie prawo wskazać, na który dług zalicza świadczenie, ale to wierzyciel decyduje, czy w ramach tego długu chce zaliczyć wpłatę na należności uboczne (wyrok SN z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 495/2000, OSNC 2002, nr 11, poz. 143). Tamuje on w tym zakresie uprawnienie dłużnika.

Precyzyjność z jaką opisany został tytuł przelewu z 2 grudnia 2013 roku nakazywało przyjąć w świetle doświadczenia życiowego, iż pozwana spółka miała świadomość istnienia co najmniej dwóch długów wobec powodowej spółki: części długu wynikającego z umowy stwierdzonego nakazem zapłaty, długu nieobjętego nakazem wynikającego z umowy (kary umownej z odsetkami) oraz długu pozaumownego (kosztów postępowania zabezpieczającego). Jako przedsiębiorca dążyła do precyzyjnego określenia, z jakiego zobowiązania się zwalnia zapłatą z 2 grudnia 2013 roku a jakiego zobowiązania regulować nie chciała.

W ocenie Sądu należało uznać, iż długi nieobjęte nakazem wydanym w sprawie I Nc 64/13 istnieją oraz uregulowane nie są. Pozwana spółka nie zaskarżała nakazu zapłaty, w toku postępowania uznała roszczenie oraz częściowo zwolniła się ze zobowiązania. Działająca w procesie pozwana A. W. (1) kwestionowała istnienie oraz wysokość tych długów jednakże nie przedstawiła na poparcie swoich twierdzeń żadnych argumentów. A zatem nie wykazała, by nie zaszyły przesłanki udzielenia kary umownej oraz że postępowanie zabezpieczające było zainicjowane niezasadnie. Z powyższych względów należało uznać, iż co do zasady wierzyciel miał prawo zaliczyć dokonany przez pozwaną spółkę przelew na przysługujące mu wobec tej spółki niektóre wierzytelności nieobjęte niniejszym postępowaniem a związane z obciążającym ją długiem. Nie budziło wątpliwości sądu możliwość zaliczenia tej wpłaty na poczet kary umownej oraz odsetek za opóźnienie w zapłacie tej kary (12209, 42 zł). Ponieważ należność ta nie stanowiła przedmiotu procesu Sąd był zwolniony z badania czy zachodziły przesłanki nałożenia tej kary. Dalej należy stwierdzić, iż nie budziło dyskusji możliwość zarachowania kosztów sądowych zasądzonych nakazem wydanym w sprawie I Nc 64/13 (5642 zł), odsetek od należności głównej 162 000 zł od 22 października 2013 do 3 grudnia 2013 roku (2423, 34 zł). Wyżej wskazane należności mają w ocenie Sądu charakter należności ubocznych w rozumieniu art. 451 par. 1 kc (wyrok SN z dnia 7 maja 1998 r., I PKN 88/98, OSNAPiUS 1999, nr 9, poz. 306).

Sąd zakwestionował możliwość zarachowania wpłaty pozwanej spółki na poczet kosztów postępowania zabezpieczającego. Powszechnie przyjmuje się, iż koszty egzekucyjne nie są należnością uboczną w rozumieniu art. 451 kpc lecz odrębnym długiem, który pozostaje w związku z podjęciem czynności egzekucyjnych (wyrok SN z dnia 7 czerwca 2002 r., IV CKN 1155/2000, wyrok SN z 8 marca 2002 r., III CKN 548/00, LEX nr 74799). W ocenie Sądu regułą tą należy w pełni odnieść do kosztów postępowania zabezpieczającego. Z tego względu brak było podstaw do utrzymania zaskarżonego nakazu zapłaty w tym zakresie. Należało w tej części nakaz zapłaty uchylić i powództwo oddalić.

W konsekwencji należało uznać, iż powodowa spółka winna zarachować tytułem spłaty należności głównej kwotę 149 732, 88 zł a nie kwotę 145 069, 61 zł. Ponieważ strona powodowa cofnęła żądanie co do kwoty 145 069, 61 zł Sąd w tej części uchylił nakaz zapłaty wydany w sprawie I Nc 64/13 i w tym zakresie postępowanie umorzył na zasadzie art. 203 kpc w zw. z art. 355 kpc oraz art. 496 kpc.

Wobec zakwestionowania zasadności zarachowania kwoty 4663, 27 zł Sąd utrzymał w mocy nakaz zapłaty w zakresie kwoty 12 267, 12 zł a więc w mniejszym zakresie aniżeli domagała się tego powodowa spółka. W pozostałym zakresie tj. co do kwoty 4663, 27 zł nakaz zapłaty podlegał uchyleniu a powództwo w tej części podlegało oddaleniu.

Wobec powyższego na zasadzie 496 kpc orzeczono jak w sentencji.